

5. października 1858.

Thomas Mann przyjechał do Glasgow
o 9³⁰, herbaty i my się napili i spać poszli.
Nasajutro o 8³⁰ statkiem parowym przez ląd
doch Long do 1^{szej} jechaliśmy - później poesta paska-
-dną, ciasto, w deser i wiatr i mokro w
towarzystwie bardzo tłustych i nieprzyjemnych
bab, przez 3 godziny - a potem przez morze
i statkiem parowym do Inverary to the
Duchess of Argyll, dokąd się przybyły
Wielki wyrost i mokro i zablowo-
te przyjaźny kompent la glâce - to chociaż
zapelnia obcy ludzie nie mogą się nie litować
na widok tak nieszczerliwych podwórnych -
a podwórni Inonu i w Królewskiej obecności
nie potrafili by nie dzwonić zębami -
X^{na} Argyll - wcale nie stara mimo dziesięcioro-
-dziećci i wcale nie brzydka - nadzwyczajnie podobna
do portretów Królowej Angielskiej - X^{na} Chropry
zapelnia ma rude włosy, bardzo długie
spadające na plecy - przytem jakaś krewna
Lady Ruthven, ~~została~~ Lady Emma Campbell.
Miss Edith Campbell i wtedy jakiś jej
brat - P^{na} Edith śliczna ale mroczna
by jej podobniastwo w karykaturze do
Kronale Arbie - X^{na} Argyll dawnowa
• Dzita nas do naszych pokoi - Jadria

na Sibiri i meza Gordata - przy sali
Ja 2 skrzynki na górze - z Kominkami
wygodkami i skrzynkami książkami - nie
dali nam czasu się przepić ani rozgrzać
ale zaraz nas na dół na herbatę zawołano.
Wiele przyjemniej było pod tym względem
w Hamilton gdzie nas cały dzień dostawiono
same dla rozgrzania i odpoczynku -
kierownicy, i ja, co przestawo przez
wyspy strachy w Aruan wcale się już
nie baliśmy - X^{ua} Ar: nadzycerzowie -
przyjacia i prawie verdeczua - X^{zi} uerow
i wcale nie zastraszający - Lady Ruth
stara miła rozmowna - Lady Emma
trochę Paris, Turno przypomina a Paula
Campbell tak Madua że oś niepodobna
od niej oderpieć - przytem jakas smutka
jej rodzice posiadali całą ogromną
wyspę Islay, a ojciec stracił to wszyst-
=tko - przez cały ten dzień ust nie otwo-
=rzyła, ale bardzo mi się podobała - wyo-
=kna, szeryta, biata, giestha i niermi-
=nie ujmująca - dzieci aż 10ro 5 chłopców
5^{ci} dziewcząt - chłopcy w narodowym
stroju bardzo ładne, ciekawe i bystre.

tylko niektóre czerwone włosy się co drugie
dziecko powtarzają - dziewczynki przesła-
=ne - Marynia by głowę straciła - dali
mi fotografie 4^{ch} chłopców, i sztych
dziewcyki wis - je Marynia Zobaery -
przy herbacie 3^{ci} dziewczynki widzialam
z których najstarsza ma 8 lat - naj-
młodszą (2 tych co w pokoju były) 5 lat -
wysokie 2 angielska ubrana - w długich
naturalnych skrzynkach bukłach - ciekaw-
=nie jak myśli siedziały sobie przy
stoliczku i herbatę swoją piły - najstarsza
=bra kandy w ustugiwała, nalegwała
herbaty i chleba z konfiturami - sma-
=kowała - Jakesing wesły nasida
nie czekała na toż samemu ustala
też podata mówiąc, how do you do?
i znów usiadła - później chłopcy
się wyspywać zaczęli - ale te wszystkie
głosy takie wytrenowane do cichego
mówienia że nieważnie być ich 8ro w
pokoju a bratasu nie - po herbacie
poszliśmy do sieni - a za półtorej godziny
=brwał się odgłos of the gong i wrócić
do salonu - Ja w zielonkowej sukience -
Jadzi opisał mi o co to nikt jej nie kocha

sukien nie kwa - tylko 2^{ie} l^o: był
 w pokoju - powoli zaczęli się wrycać
 schodzi - 1ta weszła w jakiejs' kwaterce
 Koronkowej i dawato mi się z daleka
 że ma sukienę podrywę - myślałam
 że zemgłęję z rozpaczy że nie wygo-
 -sonawa - ale się przekonalam że to
 pomysła - wielka różnica między temi
 ludźmi a Hamiltonami - stroje proste
 nie wykwintne, nie modne, a nawet
 stare modne - bardzo powaźne kieszki
 na stole - bardzo cicha rozmowa -
 wszystko tchnie powagą i życiem
 pracownitem a nie swiatowem - 1ta
 ogromnie królową przypomina -
 ogromny nos, kręciutka swarga,
 piękne czoło i madre oczy - 1ta

Campbell która szejja i ta =
 -miona switnie się wydaty
 przy czarnej katobnej sukni -
 1ta data 1848 wyjazd: Jadł
 1ta, ja Panu Campbell -
 przy obiedzi bardzo wiele srebra
 i same srebrne talere - ale
 swiba spokojna - i także spokojna
 wszystko ciche i powaźne - rozmowa

jak na pierwszy dzień, nie 2ta 12ta - 8
 bo wrycać tutaj wrypskich znają wyc
 1ta 1ta, 1ta Hamilton Hard 2
 dzień, Aram i 1ta Persigny dostawia
 przedmiotów rozmaitych - 1ta Pers: sobie
 wreszcie stawał zrobila z tego że się
 spóćnia kawone na obiad - dany odeszły
 graty się przy kominku - oglądaly już
 nie precyzyjne karykatury jak w
 Aram, ale kieszki botaniczne, ~~astro~~
 astronomiczne i dyplomatyczne -
 jakiś nieszczęśliwy ^{zimy} Klawikort wieszty
 w najciemniejszej rog pokoju i dobre
 zamknięty - diewczynki kaftowaty - a
 jak Panowie wrócili wpadli w gębę i
 dosyć sztywnawo było - zaraz po obiedzi
 przynosi ^{tutaj} herbata - poetyerna 1ta
 Campbell która się herbata rajsta
 katopiona była w marzeniach, ^{czy}
 miała spuszczone - szersze nosy
 sporywaję na białej swary - ale
 że to nikomu nie nalewata nie
 uslugiwata, ^{le} seulement elle posait -
 i spostregtam się że poetyerna Panu
 nie bardzo są mile dla gości - wreszcie

odesy mōriac sobi, że tu nigdy 3^{ch}
 dni nie wytrzymamy - Wiccor doskonale
 mi Jadia opowiedziała historię
 o poręczeniu swoim z P^{ri}
 Persigny - Ciagle nas wiesi do
 chodily że okropne wojny P^{ri}
 Pers: toczy z swojimi gardero-
 -biannami i że te nigdy niechca u niej
 nad b misizay bawie - terazniejsza nawet
 mōwila P^{ri} Ardon że P^{ri} Pers: rzes
~~na~~ na nie crasem podnosi a
 Crasem ^{nawet} spuszczera - Jadia przez sie
 przechodziła - drzwi od pokoju P^{ri} Pers:
 byly otwarte - okropny kryk i katas -
 P^{ri} P. biegala z prawdziwym
 wyrasem rozpaczy czerwona i rozpa-
 -sana trzymajac sie dwoma rzesmi
 za glōw. Jadia nasten powiedziata
 "puis - je V^e aider? P^{ri} P. mōwila
 sie na niej - Oh Mme je V^e suppli
 je ne peut rien faire faire à cette
 Creature i w placz - ~~ta~~ sturica
 na dobre sie byla zbuntowata - na
 nodku pokoju lezala ucieta bakel
 sukien, trenichoi niedopasowanych -

930a
 kwiecionych kuratki i stroiki, polony
 wronych kapeluszy, brudnej bieliny
 ponoczek jedwabnych i.t.d. i.t.d. Wypyl
 w najokropniej srym uciadzie - Jadia
 klekusta na kieni i cala dwa kufry
 zapakowata a P^{ri} P. jik wariatha
 biegala po pokoju chwytajac crasem
 Jadia rzes i przykladajac do rozpalonej
 twarzy, i komenderujac nie jak sturica
 na to wrypsko wenta P^{ri} Ardon
 i drugie dwa kufry zapakowata -
 Jadia sie zmieszyla okropnie a P^{ri}
 Pers: aby ja uquadgodzie przywiate
 swoja kallekcja autografow prosze
 Jadia o podpis - Jadia sie trojila
 a ona wolata ciagle "Oh! faites
 cela Mme: cela me fera telle
 plaisir! Je V^e supplie signer V^e-
 V^e n'avez pas d'idee du service
 que V^e m'avez rendu - Wradt
 na to wrypsko Pan Persigny - Jadia
 odeszla - a po chwili gdy znoun przed
 -dila przez sie wybiegla P^{ri} Pers: z ptasem
 mōwila "Oh Mme c'est affreux mon mari
 vient de me gronder - ale ktos wradt i ucieta

Narajubow trochę się na śniadanie spóźniłam
wieny ^{sama} ~~nie~~ nie mogłam że wreszcie
sobie spokojnie do pokoju w którym
sob u stół siedział per strachem
zaświecenia i że tylko powiedziałam
I am late - I could not find my way -
Po śniadaniu zaprowadzono nas do dzieci
Ja się z boną zapoznałam i bardzo ją
wypytywałam o sposób mycia i urząda-
nia dzieci - ale niemożę powiedzieć
się była bardzo wiele dowiedziała nowych
rzeczy - o 1^{ej} był lunch - a potem
pojechałyśmy otwartym powozem na
spacer a ^{pana} Campbell Lady Jane i
Wuj: Norris. Za powrotem ubrałyśmy się
na obiad - po obiedzie w billarda grało
i ja grata - - potem herbata - a przy
herbacie wesoło się zrobiło bardzo -
bardzo się dużo o polski język wypyty-
wali - Pan Campbell nabrat ochoty
wieny się języka dla tego bo w nim
jest - To even on nie wiedział, sadza
że tylko jeden język na świecie t. j.
(Gaelic) go posiada - potem tańczyli sobie
języki nad naszymi imionami, przytem
po Turku Jady pisze Karali i bardzo się

3
9-
99.
się wesoło wesoło - Wreszcie po śniadaniu ciągle
listy pisałam w salonie do Mary i
Marysi - t. j. innemu słowami pisałam jedyną
ciągiem przez 3 godziny - Dziwnie się tu wesoło
w salonie zatrudniają - 1ta siedziała w
jednym - herbie przy kominku i czytala -
Pan Charles Howard w drugim herbie grata
czytał - Jady przy oknie malowała, -
jedna z dziewczynek Holoy nacierała -
druga dziewczynka haftowała - ^{pana}
Campbell pisała - Lady Mathven i
ja w przyboczny salonie, listy i my
pisały - salon malerki - ludzi i rajci
w nim petro a cicho jak w grobie - nikt
nie przemówił tylko czasem 1ta albo Pan
Howard "Did you see this article, how very
interesting - Obok salonu jest schodroom
- 1ta guwernantki miała tylko sama
dzieci wery - Najpród 4 starsze, a potem
3 młodsze - dziewczynka osmioletnia naj-
młodsze wery brata - po lunchon pojechały
na spacer po spacerze herbata po herbacie
obiad po obiedzie herbata i tak codzień
nieodmienne się to powtarza że nawet w
Dziennikarskie Dobrości ustają - Na obiad się

spänitani - wrysy widzieli kiedy wstani i
 kawolali good evening M = Perigny - how do you
 do - Po obiedzie tanecowali scotch reels, spiewali
 Gaelic songs - i mnie spiewac kazali - spiewa
 tam bez klaustru nie chodzy Hycie
 i u susieda chatka biala - Matko sie nie
 popytali tak im sie podobata i nota i stowa
 Narajuku tyta Niedziela - bardzo powasnie
 caly dzien przesiedl - tak powasnie ze
 kupelnie nima co opisowac - w Pauidid
 nas obwozili po okolicy a we wtorek
 wozimy wyjechali - Jodiu narzeba ze
 o kraju swi wspomina - Pernie
 mama wie ze Inverary jest jak
 Kipelnie in the Highlands i prawda se
 trudno sobie wyobrazic pis kuzynka okolic
 kamieki przy nad samym Loch Fine -
 a Loch Fine nie jest czym innym tylko
 duzy, wazny mora, ktorego doleka w
 kraj wplywa i przez ogrod Kcia logy
 przeplywa - majaja wiec w ogrodzie swoim
 wazki strumien mora otoczony z kaidy
 strony wysokimi gorami - majaja przytym
 i dplyw, ryby, musle, rosliny i kapiela
 morskie do woli - z drugiej strony Cambus

jest Don doch cyli stodzie jezioro - a
 to w polt drogi spotyka sie z loch
 fine - majaja wiec wyby ^{nie tylko} i morskie i
 jeziorne ale nawet resue - to o 1/4
 mili wplywa do doch Fine nerka
 Ary a naswa Inverary guary ^{ujscia}
 Ary - zdaje sie ze ich natura tak
 ofdaryta ze nie da posiadania sie
 zostaje - kaidy wodraj ryb, w wody
 i kapieli - przytem wspomniane gory
 smig i stonca bez morza - przepysne
 drzewa, kurczyna - jedno co brakuje to kurcz
 i owce - winogrona nie dojrzewaja mowij
 jak w Oranji - i w caly okolicy nie
 widać uprawnej ziemi - same bagna
 i szaty - deser prawie nieustanny
 ale niesmiertnie powietrze przyjemne
 i chłodne bez upatu i bez zimna -
 ledwie 3^{cia} czesci Szkocyi jest uprawna
 na, polni wiecej jak 3/4 Anglij
 sa uprawne - w Szkocyi wyrobowa
 to ze mniej wiecej 200 dni deseru
 maja - a temperatura odmieszca
 sie jak mowia tylko między 40° a 45°

Fahreheit - Prawdziwie cudowne tu
ochłonie a co najpiękniej adama to tu
złoty morze i przepyszne i cove
odmienne farby jakiej góry w odległości
przybierają - Niektóre w laty pod
losi drewni skryte czarne się z
dala wydają; inne tu obok, ~~skryte~~
dużym rodzajem paproci rozróżnionych
kupieć się czarne wydają - na
wierzchołkach trochę śniegu - a na
dole cieka woda bieżąca jakiego w
Włosy się to wszystko odbywa -
W kilku wyjazdach na ogromny nasprze-
żer uciążliwy - Kiedy Angielski z
młodym Campbell i ja z jego fiortem
przez wielkie nas uciążliwe dierżby
i ciagle powtarzali it will be impossible
to make the young Countess pass
through such & such a place - Ela
you jump like a hare & then
help the C^{tes} over - tymczasem dostrzeżenie
do ogromnych na Włosy porażonych
Kawych barier - Panowie przetarli
a meżony ich wyprzedali napród
i dopiero wdrapowały się na sam
wierzchołek z jednej strony, a z drugiej

10
z drugą - dochodząc do 4 okropnych bagien
dier i rowów - Ja ciagle śmiało 101
napród szłam po nieopisanym
highland dierach a mi tam mój
Angielski "On my word! the C^{tes} has
leaped this ditch - would not one
swear she has been born in the High-
lands - C^{tes} You have saved in
your person the honour of all
the Polish ladies born in flat
~~land~~ ^{country} - ale prawda że po same
Koski w bagnach wstąpiłam - i bardzo
niechętnie że moja krewna nadto
sucha aby sobie kupić butiki czy
kaczki buty zastawane do tego
Kraju - wyjeżdżając we Włosy po
nadzwyczajnie serdecznym powitaniu -
Pⁿⁱ Campbell Włosy codziennie odwiedza
widziałam mi się wydawała fotografis
mi swoje przyniesła ale nie przeszedł
ci wcale niepodoba - i X^{ie} i X^{na} Kapu-
-szali na prostej wócie - Pⁿⁱ Campbell który
się ciagle po Polsku uczył, obiecywał się
do Prania i wyrażony w a coach &
four - lato ogromnie - wiatr - zimno i pochmurno

ale ni podobno bytu kresu sig. widoku stawa
-nij z pisknosci okolicy a pseudonymy
Kasdemu Kuaney z imienia Doliny Glen
-Cros - Opatrylisny sig. wiec w chustki
i Makintose i weiskelisy sig. na wresch
Pojardu czy Kaciej omnibusy - na takiej
wysokosci ze az kaworka glony i chryz-
-tania bolesnego w nogach i katadun sig.
dosuwali - strasznie ciasno nam bylo - ale
wresch gdzie sig. dwuch dniem 3^{ci} sig.
weiskie i my podurujemy glotoko ta
kasada, mejsi - ~~jedna~~ byla to jedna
z najprzyjemniejszych chust od wyjardre
nego - dobre obrzyta i opatriona, w
deszczu i wiatre ogromnym weiskista
między Jadic i jej nuzia i zmaszowa
trzymac ich pod ruce aby waptem nie
ktore z nich nie dot przy moziejym
poruszeniu pojazdu, ^{pojem 4ta Komin} mejjidalam przez
srodok i najpiskniejsza jadro wspania-
-lych Highlands po doskonalej drodze
crasem tak wyoko ze az w chmurach
a crasem tak glotoko i nieco między
dwoma gorami ze sig. kdawalo ze w
podziemne wojdiany piecrary - wresch

dojechaliny do Tarbet Inn opposite Ben
Domond skedisy mieli plynac przez ^{10^{ta}}
doch domond i Kajechari na noc do Stirling
gdzie Krolowa ma slizny potac -
Wiesniowie to przyjemny i goscinny
narod te Kloty - ani sladu ^{tu niedogled} strywnosci
i powagi Angielskiej - same wesole i przy-
-jasne tware podrosnych napotyka - przy-
-jedra sig. do oberiy jakby do domu w
-nego - chuchaja, rozgrywaja, swary jak
-moga najlepiej - w ogolnym salnie Kaste-
-je sig. ogromny ogien na Kominie -
mieszkowac ilosc wygodnych kreset i ~~stok~~
-ing - chairs petno ciekawych obrarokow
i Księżek zajmujacych rozsypanych na
wrystkich stolach, tamte aquarelly na
murach - Klawikorty, jednym slowem
wrystko co mnie uprzyjemnie nie bylo
kilko godzinny ale kilko tygodniowy
pobyt w oberiy - Cresto sig. w wlasnym
domu nie napotyka takiej ilosci wygodek
dywanow firanch i porter jak w tych ober-
-zach - Tarbett Inn jest bardzo miata
oberia - a mimo tego dwa takie mieli
salony i dwa wcale nie ste Klawikorty

Przynależny przez doch domów w alew-
ny deser wiatr i mgła. Kabanę róznicę
przedstawia pokład i kajuka. Na
dole jakies porocigane poobrywane
Angelelie dordy przy ogromnym ogniu
Mamki z ptocemmi dziećmi woby powaśne
i stobozite. Na górze jakies romancowe
poetyczne, młode, ~~to~~ pewnie dnieśno podra-
ne pary niezwarzane na deser i wiatr
~~to~~ wybyłaty się z pokładem nadto
skrytliwie że mogą warem poglądać i
podziwiać jedynę jerozo na świecie
które badanie przewyższa piękności
slawne dago Maggiore. Je nie chcą
ani za dordowz ani za romancowz
uchodzić gratalem się na dola a
pokem się chlodziłam na górze -
a po przybiciu kłam się tworzy wraza-
stani. Jadria stratała za wiodkiem
Ja się przypuszczam że wolez wypro-
brau - kajukalisty na noc do Stir-
ling - w oberzy pobi house - maid
patita na koninku od niechcecia
zaertam spiewać in Gaelic. Młoto
ta diwcyzna nie zmarionata z rodzi-

~~Wymy~~ = wiania, radości myślatam że mnie nie 102
Stego usiłka. Zatarawata rze nad głowę rupa
= trujac się we mnie i powtarzając nieustannie
"well! I never!.... Do Edynburga naszytu
przyjechaliśmy o 11^{ty} i wyruszyli 2 woyz
= thiego co wiodziatam nie potować z Edyn-
burgiem niemogę - Wszytka stolice
= wosytkie paryje i Londyn są zbieraniem
dnieci w obca pypnego, poetycznego, niez-
= równego potowieniocholia, Edymb: niem-
= gę opis ywai bez rozpisywania się - a napisaw
= try się, książkę bym napisał miesiąc dla
zaspokożenia się - tyle byłto wiem że gdzdy
Półka nie była, to bym tu do śmierci zenię
= Koi chciała, pod tym pachnuszonym wylot-
= nem mieliby to troche ^{tylko} Polacy i Anglij
= wiodziatam nad wszelki wyraz mniej wra-
ogromna różnica między obydwoma i krajem
= i narodem. W tych kilku Anglikach co
wiodziatam tyle jest coś tak niezypowiedzia-
= nie zimnego samolubnego wyrachowanego
Przynosi cięga niemożna a ten ~~wasz~~
poetyczny się szesoko rozestala i obżyta nie
tylko krajale naród jeryk struje i obgeru-
i to dniek murylez - Jest coś nad wszelki wyraz

powabnego i smutnego w całym kraju -
 Dnie nasze w Edynburgu przeszły na
 oglądanie ciekawości tutajnych, patacu
 Hollywood - pokazał sypialnego Mary Stuart
 gdzie dotychczas stoi jej Trósko z nakryciem
 i reszta rękawic iksamitowej Kolary
 Queen Mary's Supper room w którym
 siedziata kiedy przyszli Birnie Kanon
 dowac - schodki stromi morderycy wpyli
 spysionki gdzie ciato jego noc catur
 zostawili - plany krwi jego na powad
 ce i tyje ciekawych i smutnych
 po niej pamiatki - zastaliny doktora
 Polaka dysercyńskiego z Angielką sie
 niowego - Angielka czy raczej Szkotka
 mila i ladna - Chopina przez 3 tygodni
 u siebie goszila, pokazuje klawiort
 na którym grywal i autograf który
 ja obdaryl - Dzisiaj byliśmy w
 Koszule - Nasanie miał zapamiatki
 szalony patriota Irlandczyk - mówił
 z oita wymony niepozostaj - catur kopoma
 - Deacie szlochato bo więcej mówił o przesłado
 - waniu i nieozereściach Irlandzki niż o Ewie
 - sicuty - Wnie sie dawato sie o Polsce mówi

nasze nieozereściu opowiada - Co było
 wskros' przyjmujacego w Karidym je ze stoin
 chociu i niepozosta quattuosiua morit
 about "Polluted England, England crowned with
 "gold & jewels, but her bosom is rotten!
 & what is England's vain, feeble,
 worthless, treacherous philanthropy when
 we look at the sufferings & the perse-
 cutions she inflicts on the church of
 Ireland - diurna rzesz job w Karidym
 nawozowanym kraju te same sie
 nieozereściu powtarzaja, a w zaborech
 jedac i te same brodzie - Repiantu
 z tad do Papy ta jui wele piemiody
 niewom - niewiem czy dobra swo
 bilam, ab uzytalam to bo mi nie
 -miesnie nakazywal napisanie i wysci
 -nie prosil abym do niego napisala -
 nie byla bym tego z Paryza zrobite
 ale tutaj sie wydatki lodzieni powtarz
 -ja - podwojowane drogie i dluz do
 ogromnyde by wskros'kiem crasie do
 -redt romiarow - Jadia i jej mari
 quatten i grawie nim moze prosit
 Turpeli na kucy rachunek un impermeable

precynko ciągłym deszczem tutaj
i zawieszali że lepiej na cembrowie
bądź innym oszczędzić się na odzieciu
dostatecznym - bawi nas uwaga jak
do jakiego stopnia wyzienia Karibego
narodu zastosowane są do potrzeb
miejsowych - tutaj gdzie jest 200 dni
deszczu w roku najmniej się ma
deszcz ciepły - bo okrycia i obuwie
tak zastosowane nie z najwiękšej
wlewy wraca się bez odrobiny bloku
na sukniach lub spodniach - w
maile egrotne wymagają do ugniania
się, ponoszą i spodnie na pale
grube, - w Anglii, ^{w Londynie} najbrudniejszą
w świecie całym świecie z powodu
sadzy dymów węgla i.t.d. najmniej
się z brudem ciepły i najwiękša w
domach czystość panuje, tak jak
wrest, a nas mimo naszych mrosz
najmniej nam zimno dokucza bo i
okna i piece i drzwi se tunc - Ciepły
małże dążeń i myślowan na to
Dyssestacis - bardzo nieduży mój list
ale jak łatwo mówisz, chęć najłepiej
lepiej screen Sciskam wczelę Drogą
mam